

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egész évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy □ centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A derék osztrák.

Érdemes dolog egy kissé mélyebben a szeme közé nézni annak a mozgalmának, melyet Baross ellen ezuttal a bécsi és alsó-ausztriai kereskedelmi és iparkamarák indítottak, s mely, dacára kétségbe nem vonható jogainak, a mi vereségünkkel végződött. Használó természetű, ha nem is ilyen nagy arányú mozgalom már sokszor volt Ausztriában a kiegyezés óta. Eber figyelemmel kísérik ok minden lépését, s a melyik lépés némi közgazdasági függetlenséget biztosíthatna hazánknak, abból azonnal világra szóló sérelmet kovácsolnak, s addig nem szűnnek meg izgatásaiikkal, mely kormányukat meghátrálásra nem kényszerítik. A mostani mozgalom csak egy szem a hosszú izgatások ama láncolatából, melyek Ausztria városaiban minden magyar közgazdasági vállalat keletkezésére, gomba módon keletkeznek. Rendszer van már ebben, s a ki e kérdéssel tüzetesen foglalkozik, az régen tudja, hogy Ausztria még ma is gyarmatának tekint Magyarországot, s mivel minden új gazdasági alakulásban egy lépést lát a gyarmati helyzetből való kiszabadulás felé: ennél fogva minden követ megmozdít közgazdasági fejlődésünk ellen.

Mit tett most Baross? — Kedvezményes díjtételeket állapított meg 25 árucikkre nézve. A kedvezményes díjtétel mindig kiváltság; de Baross ezen intézkedése nem szaporította, hanem apasztotta a kiváltságot, mert eddig 62 árucikk volt kedvezményezve, most pedig csak 25 lett. Tette ezt Baross nem kivételesen és kizárólag a magyar termelésnél, hanem tekintet nélkül a termelés eredetére, a m. áll. vasutak minden vonalán ugyanezen díjszabást állapította meg. E szerint nem adott semmi kiváltságot a magyar árucikkeknek, mert az osztrák hasonlónak cikkek viteldija ugyanannyi mint a magyar cikkek viteldija. Baross tehát teljesen egyenlő mértékkel mért úgy a magyaroknak, mint az osztráknak. Az osztrák-farkas mégis rákiáltott a magyar bárányra, hogy „ne zavarj a vizet!”

Ezzel szemben az osztrák vasutak évek óta olcsóbban szállítják az osztrák árúkat, mint a magyart. Mi több: az osztrák vasutak olcsóbban szállítják az orosz búzát, mint a magyart. Ilyen ez a mi paritásunk. Ilyenek a közügyekből származó egyenlő jogok. Épen

mint a hadseregnek. Paritás. Két egyenlő fél, egyenlő jogokkal. Közös hadsereg, melyben a két fél jogegyenlősége úgy nyer kifejezést, hogy a vezénylet, az igazgatás, az igazságszolgáltatás, a kormányzás nyelve a hadsereg egész vonalán — német. Ime, leszállítjuk a viteldijakat; de leszállítjuk nemcsak magunknak, hanem az osztrákoknak is. És az osztrák fölajdul ellene. Miért? Sértve vannak jogosult érdekei talán? Avilágért sem. Hiszen ezen olcsó viteldij nekik több hasznot nyújt, mint nekünk, mert nyers terményeink legnagyobb részét Ausztria fejlett ipara dolgozza fel, s minél olcsóbb a szállítás, annál jobban izmosodik amaz ipar. Az osztrák jajgatásnak egyetlen oka az, hogy önállóan állapította meg kormányunk az új tarifákat. Ezt nem akarják ok megengedni, mert ismervén azt a hatalmas befolyást, melyet egy nagy hálózatú vasutpolitika az iparra és kereskedelemre gyakorol, félnek, hogy önálló vasutpolitikánk legalább is mérés-kelni fogja Magyarországnak a vám-közösségben rejlő közgazdasági kárait, s ezáltal valamivel tűrhetőbbé teszi gyarmati helyzetünket.

A rendszer az, hogy Magyarország gazdasági fejlődése megakadályoztassék már a törökvések csirájában. Egy pár példa megvilágítja ezen állítást, s Ausztria bratális önzését és irigykedő roszakaratát kétségtelenné teszi. Ime.

Törvényhozási és kormányzatiunk a magyar cukoripart adózási és szállítási kedvezményben részesíti 1889 óta. Szükséges e kedvezmény, mivel az osztrák cukoripar hatalmas fejlettségével szemben, egy vámkötéllel keretében, a mi cukoriparunk, a versenyt egy pillanatig sem állhatná ki a magálában. Komoly oka az osztráknak a félelemre nem lehetett, mert az összes ujonnan keletkezett és azelőtt fennálló magyar cukorgyárak évi termelése 700,000 m. mázsára van előirányozva, míg az osztrák gyárak termelése meghaladja a 7 millió m. mázsát. Látható ebből, hogy a magyar termelés még a magyar szükségletet sem fűdözi egészen, annál kevésbé csinál versenyt az osztrák cukornak a külföldön. Am azért mégis hadat izent az osztrák vasuti politika a magyar cukorgyártásnak. Mihelyt észrevették, hogy hazánknak gyárak keletkeznek, azonnal külön tarifákat állapítottak meg a magyar és külön az osztrák cukor számára. E tekintetben a helyzet ez: Prágától szál-

litják Salzburgba a cukor m. m.-ját 98 krajczáron; Suránytól ugyanoda 2 frt 19-5 krajczáron; holott a távolság egyforma. Ugyde a surányi cukor magyar cukor. Ezt tehát m. m.-ként 1 frt 22-5 krajczárral szállítják drágábban, mint a cseh cukrot. Egy másik példa: Prágától Linczig a szállítási ár 79 krajczár; Suránytól Linczig 1 frt 41 kr; pedig a távolsági különbség alig 40 klm. Egy harmadik példa: Prágából Villachba 1 frt 34 kr; Suránytól Villachba 1 frt 75 kr — holott Villach Surányhoz 60 klm.-rel van közelebb, mint Prágához. Így megy ez mindvégig, a galicziai, sziléziai, morva és alsó-ausztriai vonalokon, mindenütt különbséget tesznek a magyar gyártmány rovására a vasuti tarifákban.

Ez még nem elég. Mert Ausztria nemcsak elzárkózik a magyar cukor elől, hanem külön kedvezményben részesíti azokat az osztrák gyártmányokat, melyek Magyarországon keresnek piacot. Ime egy példa. Ha jön hozánk az osztrák cukor, p. o. Lundenburgból Budapestre, a szállítási díj 64 kr; de ha ugyanezen 300 klm.-tényi távolságra Surányból megy Linzbe: akkor a viteldij 1 frt 41 kr. Ha jön az osztrák árú Troppauból Budapestre, fizet 97 kr. De ha megy a magyar árú Surányból Welsbe, fizet 1 frt 51 krt. Pedig a távolság ugyanaz.

Ezen adatokhoz nem fűzők magyarázatot. Megelégszem annak főlem-lítésével, hogy hasonló elbánásban részesül Ausztriában a magyar szesz, a magyar gyárakban finomított petroleum, a magyar vas, a magyar liszt, a magyar kőszén stb. És most azt kérdezem, szabad volt-e Barossnak meghátrálni? Tűrhető-e tovább is hazánknak kizsákmányolása? Tűrhető-e hogy Ausztria csirájában fojtson meg minden magyar vállalkozást?

Politikai hírek.

Az országgyűlési mérsékelt ellenzék vasárnapi értekezletén tárgyalta le a konzuli bíróságról szóló törvényjavaslatot, a párt tagjainak élénk érdeklődése mellett. Az értekezlet kezdetén Hódossy Imre kiemelte, hogy az igazságügyi bizottság tárgyalásán azért nem vehetett részt, mert nem volt róla tudomása, miután az arról meghívót nem kézbesítették neki, hanem csak ügyvédi irodájába adták be. Horváth Lajos kiemelte, hogy neki mult vasárnap sürgősen Miskolcra kellett

utaznia, de szombaton fél egy órákor még a házában volt és sem a ház elnökétől, sem az igazságügyi bizottság elnökétől, sem a ház irodájától nem tudott tájékozást nyerni arra nézve, hogy mikorra hívják össze az igazságügyi bizottság; úgy hogy azzal a meggyőződéssel utazott el, hogy az igazságügyi bizottságnak szerda előtt ülése nem lesz. — Ezután Veszter Imre, mint a ki az igazságügyi bizottságban egymaga képviselte az ellenzékét, számolt be egyrészt az igazságügyi bizottságban elfoglalt álláspontjáról, mely a párt osztatlan elismeréssel fogadott s ugyanakkor mint előadó részletesen ismertetve és bírálta a törvényjavaslatot, melyet általánosságban sem tart elfogadhatónak. A párt elhatározta, hogy a javaslatot általánosságban sem fogja elfogadni.

A magyar árutarifa módosítása. Officiózus osztrák vasuti szaklap a következő lapidáris kommunikát teszi közzé: „Ama különböző közlések és nyilatkozatok, a melyek az új magyar árutarifa életbelépését követik, tárgyalásokat tettek szükségessé a két kormány közt. E tárgyalások eredményéhez képest a monarchia mindkét államában teljes reciprocitás lép életbe. Ehhez képest kell a magyar tarifának módosíttatnia. — Ez világos is és hivatalos is.

A bírósági és ügyéségi szervezet reformjáról szóló törvényjavaslatot még e héten a képviselőház elé fogja terjesztetni Szilágyi Dezső igazságügyminiszter. A házában e törvényjavaslat a husvétai szünetet megelőzőleg napirendre kerül, egyidejűleg a megyei közigazgatás reformjára vonatkozó törvényjavaslatnak bizottsági előkészítő tárgyalásává a mely utóbbi javaslat a házában csak a husvétai szünet után fog tanácskozás alá vétetni.

Oláh tiltakozás. A szilágyi-csehi választókerület nemzetiégi választói pénteken gyűlést tartottak Illésfalván Pap György házánál; e gyűlésen a kisdobóvási törvény ellen egyhangulag tiltakoztak. Pap György hosszasan fejtegette a kormány nemzetiégi politikáját s igyekezett kimutatni, hogy a nemzetiégi törvény végrehajtva nincs s az oláh nemzetiesség el van nyomva. Az óvodák erőszakos fellállításában magyarosodási törekvést lát, mely a nemzetiesség érdekeit sérti. A tiltakozó határozatot sajtó útján fogják közzélni. A gyűlés, melyen a főszolgabíró jelen volt, rendben folyt le.

Bismarck és Ábrányi.

A Pester Lloyd Veronából levelet közöl, melynek írója azt állítja, hogy Ábrányi Emil az ismeretes Bismarck-interview-ügyben az ő áldozata volt.

A névtelen nyilatkozó azzal kezdi levelét, hogy hamut hint fejére azért a frivolitáért, melylyel Ábrányi Emilt cinikus tréfa

tárgyára tette és mind a mai napig benne hagyta a bajban. Azzal akarja magát igazolni, hogy mint fanatikus német, mélyen gyűlölte Ábrányit németfelféle cikkeiért meg verseiért s különösen azért a verséért, melyet 1889-ben szavalt el Párisban Gambetta szobra előtt — s természetesen kapva kapott rajta, mikor végre mód kínálkozott reá, hogy porig alázhassa az arroganciáját.

A véletlen úgy hozta, hogy a a levél melyben Ábrányi mult évben kihallgatást kért Bismarcktól, az ő kezébe került. Rögtön felébredt benne a bosszu gondolat, mert csak nem rég olvasta (ő, a törzsköcs német) Ábrányinak Bismarck hercegről írt versét, — melyben „hatalmas eb“-nek mondja a vaskanczellárt.

Azzal kezdte, hogy maga válaszolt a levélre Bismarck Vilmos gróf nevében. Azért választotta épen Vilmos gróf nevét, mert tudta, hogy ez oly indolens ur, a ki még akkor sem nyilatkozik, ha Ábrányi közzé teszi az ő meghívó levelét.

Ábrányi július utolsó hetében Berlinbe érkezett, s ismeretlenül, a ki mint mondja minden lépésről informálva volt, azt is megtudta, hogy július 30-án este Schönausenbe utazott Bismarck herceghez,

„Mindaz, a mit Ábrányi augusztus 29-én kelt cikkében megírt”, — írja a nyilatkozó — „szórol-szóra igaz” — csak hogy két állítás kivételével.

Mert 1. a ki Vilmos gróf levelét (és az interviewer névjegyét) átvette, nem dr. Chrysander ur volt, 2. a ki Bismarck hercegnek tartott, nem volt Bismarck herceg. Ábrányival, attól a pillanattól fogva, hogy Bismarck udvarházába lépett, egyetlen tréfát tűzött cinikus ellensége. Emberei által elhittette vele, hogy a herceg mit sem ad a külső formasságokra, s igen jóvalis; azzal sem törődik, ha akár éjjel után látogatják meg, s ott fogadja vendégeit, a hol épen találják; azért legjobban lesz, ha este vacsora után a kertben egyszerűen eléje lép és megszólítja. Ábrányi lépéremt.

Mély meghatótsággal hallgatta az ál Bismarck ígét — a ki megjegyzendő, sokkal fiatalabb ember volt Bismarck hercegnél s a névtelen bosszuálló iránt való barátságából vállalkozott a tréfára — és köszönettel gyújtott a szivarra, melylyel az ál-Herbert (maga a névtelen) kínálta meg.

A nyilatkozó diskrét elmliti, hogy Ábrányi rendkívül dicsérté módon adta vissza a beszélgetést, mert az ál Bismarck sokkal keményebb kifejezésekkel is élt, mint a milyenek az interviewban olvashatók. Az ismeretlen nyilatkozó azzal végzi, hogy nem veti le még alárczát, mert most beteg s nem tudja, hogy mikor gyűjöl meg. De jöhet még idő, hogy módjában lesz személyes elégtételt is adni Ábrányinak s ekkor bátorsága is lesz hozzá.

Ime a „leleplezés”, melynek értékét a minimumra redukálja az az „N. N.” jegy, melyet szerzője a névalírás helyére illesztett. Esztünkbe juttatja azt a levelet, melyben egy szintén névtelen levélíró azt írta nekünk a nyáron, hogy Ábrányi Emil hipnotizálva volt s Hőgyes tanár egy tanítványa szuggerálta a famózus interviewot.

kem, hogy nézel reám! Drágám bocsásd meg a szegény öreg embernek, hogy egy kis ártatlan tréfát megenged magának.

— De bácsikám ilyen tárgy felett! Oh ha gondolnám, hogy valaha valaki olyasmit tudna gondolni, ha lehetséges volna, hogy azt feltételeznék rólam —

— Miért tennék azt? — Ha van hódító és hódító mosolyod, a legszigorabb fagyos tekintet is a rendelkezésedre áll.

— De különbben is — nem Sir Bryán a gyulaköny kebel — és te nem fogod ötöt bámulni. — Te is éppen mit a többi időt — az ő szép testvért fogod bámulni, kiszámították, hogy az utolsó hét év alatt minden három nap, négy óra és tíz perc alatt egy egy érzékeny szívet hódított és szakított meg.

De a leány nem mosolyog; nagyon agyályos arczal meg tovább, mi a társát titokban mulattatja. Nem beszélnek egész addig az első kerítéshez érnek, honnét a másikat is láthatják, ekkor Barrable ur megszólal.

— Édesem, meg egyszer utoljára lesz-e türelmed velem, meg valamit mondok?

— Lesz-e türelmem magával! — ismétlé a leány szelid hangsúlyozást téve „maga” szóra, s gyöngéd szeretettel nézve reá.

Barrable ur csak mosolyog és azt mondja:

— Jól van kicsikém, nézz ide. Okosság-e ez tőled? Keresztül vihet-e? — És elutod-e viselni?

— Édes öreg barátom, tudom hogy boldogság! de sikerülhet — elutodom és elakarom viselni.

— El vagy határozva reá?

— Oh, a mi azt illeti már előbb is eszébe juthatott volna hogy önféjd vagyok!

(Folyt. köv.)

AZ „ELLENZÉK TÁRCZAJA”.

1891. Február 17.

Az a leány.

Angolból fordította: Amica.

II.

(Folytatás)

(6)

Ha a mezőn keresztül megy és a kapuhoz érkezik, akkor az oda tartozó területen lesz, de tudja, nézzen körül egy kicsit, nehogy egy szilajabb jószág közelébe találjon jutni.

— Oh, azok a tehén! — mondja a fiatal leány aggályosan. Nagyon szilajak és dühösek.

— Dühösek — azok a tehén? — De hogy édesem, ne féljen semmit, olyan szelidek azok, mint a bárányok, nem bántják azokat magát, ha nem ingerli őket.

De a fiatal leány nem érzi magát megnyugtattva. Egészen ki van pirulva és önkénytelenül Fladdennek az új birtokossára tekint.

— Tehenek — gondolja magában — tehének, hosszú szarvakkal s vadul néző szemekkel!

— Nézzen ide, kis leányka, tudja mit? — mondá Barrable ur — ha annyira fél a tehentől várjon egy kicsit, s ha eljön a kocsi felveszem magát.

Sajnálom magát — mert lássa, nekem is volt egyszer egy nagyanyám aki ideges volt, és nagyon félt a tehentől, tehát szívesen elviszem és —

Azonban a leány tiszteletteljesen de határozottan visszautasítja az ajánlatát. Intézkedik, hogy a börtönök Okulja

ügyesen és csinosan aggasztja fel a szoknyáját, mint olyan, a ki nincs hozzá szokva, hogy a ruháját porosan huzza maga után. Mialatt ezt az előkészületet teszi, valaki a háta mögé kerül, s valamit mond neki.

— Uram?

— Azt mondom — ismétlé Barrable ur — hogy ha csak ugyan gyalog akar menni, úgy jó lesz minél előbb elindulni; mert lássa jó leány szinte öt óra és magának majdnem három mértőföldet kell gyalogni! Nem szokás, és az uraságok nem veszik jó néven, hogy az új szobalányok késő este vagy éjszaka érkezzenek a helyükre.

— Nő, lássa meg az ember azt a csuf szőny mindenlebe kanált! — mondja az aszszony, ki az ablakból nézte őket, a mint a családijához vissza vonult.

— Köszönöm az ur figyelmétet — mondá a fiatal leány — már megyek.

— És csakugyan elindult.

Barrable ur az állomás ajtaja előtt áll, s nézi a leányt míg az utnak egy fordulata eltakarja előle. Ekkor nyugtalankodni kezd s azt kérdi:

— Mikor érkezik meg az a kocsi? Aztán néhány pillanat múlva azt mondja:

— Nincs kedvem tovább várakozni. — Gyalog megyek! A máhámát küldjék utánam, ha ugyan van itten körül igazi szekér, és az erre fordul valaha.

E szavak után Barrable ur is utra kél az apostok lován.

Azonban valószínűleg észébe jut, hogy első megjelenése Westrayben mint Fladdennek az új tulajdonosa, mint a vidék „Nagy embere”, — nem volt eléggé szívélyes és tekintélyes, tehát nagy sebbel-lobbál vissza megy s a perronon levő embereknek azt mondja:

— Hallják — nézzenek ide — ah, —

gyermeknek ezt a csekélységet — egy kis csemegére vagy egy kis ruháskára — tudják — jó emberek — barátaim, ez az első megjelenésem maguk között, — majd máskor többször beszélünk.

— Nem, nem — semmi köszönet — nem fogadom el! — Hallja hordár — folytatá, öt shillinget csusztatva a hordár kezébe — ha az a kocsi eljön, ne küldje utánam; mondja meg neki, hogy küldje be a számláját, és kifizetem. És hallja — mondja meg neki, hogy ne szerszámozza le a lovait, mert úgy október felé szükségem lesz rájuk, s félek, hogy nem lesz elég ideje felszerszámozni és befogni őket.

— És így gunyolódását az öt shillinggel vegyítve, ismét elindult.

Midőn a kanyarulathoz érkezik, s az állomás előtt ácsorgó emberek szemhatását elhagyja, megeresztli a hosszú lábait és szalad.

Liheg egy kissé midőn a fiatal leányt utol éri, a ki nagyon szívesen fogadja! mert midőn a sietve közeledő léptek zaját hallva megfordul, hogy lássa ki az, nem várja be ott a hol van, hanem készséggel megy vissza egy darabot, s mosolyogva intget feleje, hogy ne siessen olyan nagyon.

— Ejnye, ejnye! — kiáltá, midőn hanglejtő távolságra vannak egymástól. Ugyan Barrable ur miért tette ezt? — miért farsztja magát?

— Miért? Várj egy kicsit hadd fújjam ki magamat! — Miért? — Hát csak azért mert ösmertem én valahol egy másik kis leányt, a ki félt a tehentől, és ha reggel találkoztam.

— De ezután gyakran fog azokkal találkozni — és meg kell tanulnia hogy ne féljen tőlük — válaszolja a leány. Lehet, hogy egy kis szíverősítőt vett hogy a félelmes találkozásra megerősítse magát. Lesz szíves ezt az ügyet elvinni tőlem? Azért tettem a zsembem, hogy visszatartásom által a Hodg-

man érzelmét ne bántsam meg.

Az ügy nem volt nagy, s nem volt erősebb tartalma mint egy kis vízzel vegyített Sherry, de még most is csordultig volt, Barrable ur még is elveszi tőle, s a saját zsebébe teszi, teljesen méltányolva azt az elszórnyűködést, ha netalán a leány birtokában fedeznék fel azt; aztan tovább mennek.

— Reméllem, hogy nem találkoznunk senkivel jegyzé meg a leány kevés idő múlva.

— És ha találkoznánk? azt hiszem, hogy két ember gyalogolhat véletlenségből ugyan abba az irányba vagy mi? És ha beszélni találunk midőn valaki közeledik feléjük, lesz gondom rá haragosan mondani, hogy „jó leány, én magam is idegen vagyok ezen a vidéken és nem tudom az utat”, erre azt fogod mondani — „Köszönöm szépen” és attól a közeledő valakitől megkérdezem, hogy a Sir Ffolliott Bryán házához megtudja-e neked mutatni az utat.

— Maga rendesen mindig megtalálja a helyes utat, hogy nehézségeimből kiségitsem — nemde? mondá a leány gyöngéden. Barrable ur, én gyakran csodálkozom, hogy miért kényeztet annyira?

Valóban édesem?

Igen. Én menyire örültem midőn az előbb jönni láttam! Félek tőle, hogy én is olyan vagyok mint az az egyszeri londoni leány, aki azt mondta, hogy nincs izlése a szeder bokrok, zsványok, fülbe mászó, darázs fészkek, magányos berkek, és több ilyen falusi időtöltések iránt.

Nő, tudod jól, én Fladdenben leszek.

Hányszor fogom azt napjában ismételni magamnak? De ha egy kársz repül be az ablakomon nem szaladhatok maga után Fladdenbe, hogy jöjjön és kergesse ki azt onnét.

Ott lesz Sir Bryán, ő hozzá szaladhatz hogy azt a szolgálatot tegye meg nekem. Kicsikém nézz reá azzal a kedves hízogó el-lenállhatatlan mosolyoddal. Oh, édes gyerme-

Erre a valóban különös leleplezésre vonatkozólag Abrányi Emil országgy. képviselő a következő levelet intézte Falk Miksa országgy. képviselőhöz, a „Pester Lloyd” szerkesztőjéhez: T. barátom! Becses lapod mai számában Olaszországból, Veronából küldött hosszabb levél foglaltatik névalírás nélkül. E levél oly valóságokat tartalmaz, melyek a Schönausenben tavaly nyáron történeteket egészen új világításban tüntetnek fel. Minden találgatásnak elejét vevő, ezennel kijelentem, hogy az illető levélben foglaltakat, bármily meglepők legyenek is azok, valószínűleg fogadom el azért, mert inkább lehet és kell fölténnem azt, hogy valaki kvalifikálatlan rosszlelkűséggel és aljas furfanggal visszaélt a Bismarck herceg nevével, semint 5 maga élt volna vissza a saját nagyságával. Egyébiránt a herceget illeti meg első sorban annak kiderítése, vajjon kik merészkedtek ily galád módon az ő nevével visszaélni. Nekem azt, a mi e levélből kiderült, nincs okom róstelleni, mert inkább vagyok megcsalatottnak, mint csaló; inkább félrevezetett, mint hazug. Lehet, hogy mások nagyobb elővigyázattal bölcsebben cselekedtek volna — e részben a leckeztől küszönnel veszem és hasznomra fogom fordítani — de eljárásom őszinteségében ezúttal senki sem kételkedhetik. Hogy a sérelem megforrását nem fogom elmulasztani, mielőtt annak alkalma jelentkeznék fog s reményem, hogy annak, a kinek volt bátorsága e vakmerő tréfa elkövetésére, lesz bátorsága arra is, hogy megnevezzék magát, részéről, úgy hiszem, bővebb fejtegetésre nem szorul. Budapest, 1891. február 15. Kiváló tisztelettel Abrányi Emil.

Német ujság az oláhokról.

A berlini „Börsen-Courier” vasárnapi száma hosszabb közleményt tartalmaz, mely a magyarországi oláhok sorsát vizsgálja.

A cikk lényegesebb részeiben így szól:

„A mi a magyarországi, szabadosabb száma az erdélyi románai és kulturális és gazdasági nyomorúságában vegetált, az ország sűrűbb határainál senki sem volt, a ki ügyet vetett rája. De másképpen fordultak a viszonyok abban a pillanatban, a mikor Magyarországnak a dualiztikus kiegyezés által szült megújulása jó következtéseiben a román nép helyzetén is észrevehetőbbé vált.

A bukaresti chauvinista pártiaknak egyszerre eszébe jutott, hogy élnek még románok tal a magyar határokon is, még pedig igen kitűnő viszonyok közt élnek.

Ekkor támadt az ismert „nagy román” legenda, mely azt tanította, hogy a magyarországi románokból egy század óta erőszakos eszközökkel kiirtották a nagy román nemzethez való tartozásuknak érzetét s hogy Romániának abban áll a világtörténelmi missziója, hogy ismét egyesítse magában a nemzet elszakadt s a magyar iga terhe alatt nyűgő részeit. Magyar részről ismételt ellensúlyozták ezeket az üzemeket.

Parlament és népgyűlések talán kevésbé, de annál inkább és annál alaposabban a tudományos vita terén. Abból az alkalomból, hogy a bukaresti román diákok chauviniztikus „memorandumo”-ot küldöznek az egész világ egyetemére, a melyben keservesen siránkoznak a „magyarok barbár uralma” alatt nyűgő „Transsylvania” szenvedéseiről, a „Revue d'Orient et de Hongrie” alapos tanulmányt tesz közzé a Magyarország és a magyarországi románok viszonyairól. Ismeretes, hogy a magyar államban élő románok sokkal kedvezőbb anyagi és szellemi viszonyok közt élnek, mint a román királyság polgárai.

A magyar állam csak polgárokat ismer, fajra és nyelvre való tekintet nélkül. A románok akadály nélkül élhetnek anyanyelvükkel, iskolái, községi és egyházi ügyekben és ebbe a jogukba senkinek nincs beleszóla. A bukaresti chauvinisták oly forrásból származtatják az erdélyi románok és bánati területre való elsőbbségi jogukat, melyek nemcsak zavaros, hanem hamis források is.

Ép olyan értéktelen az a legenda is, hogy a mostani román nemzetiség Trajánának a dunamelléki országban letelepült legionáriusaitól származnék. Az oknyomozó történetírás már a leghatározottabban kiderítette, hogy a mai románok ősei a Balkán félsziget déli részén, Macedóniában, Epirusban és Albániában laktak, a honnan csak a 13. század elején származtak el a Duna melléke.

Thát nem a magyar nemzet a román nép leigazója, hanem ez utóbbi vándorolt, mint „vlach” néptörzs magyar területre A románosság, mint ilyen, újabb keletű.

Levelék.

I.

Vaja, február 15.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Maros-tordamegyei közigazgatási igazságszolgáltatásunkkal már odáig jutottunk, hogy e megyében kérelmezőnek sérelmes ügye csak azon esetben nyerhet orvoslott, ha kérelmező esetleg a megyei klikkuralomnak baráti-rokoni-sógorági-párt felekezeti, vagy legalább is kortesi minőségű kiváltságosított érdemes tagjai sorában foglal helyet.

Eme helyzet kényszerítése szorít engem arra, hogy a t. Szerkesztő urat jelen közleményemnek becses lapjában felvételére kérem, azon nézetben lévén: miszerint az alább elmondandó ügyben követett közigazgatási igazságszolgáltatás ténye felett a tisztelt olvasó közönség — mint minden bíróság fölött álló erkölcsi fórum — jogosultsággal bir ítéletet kimondhat.

A tény ez:

Ezelőtt négy hóval Vaja községében megtörtént a falubirói állás, annak választásutján betöltése járási főszolgabíró által egy újonduktól — nem régiben magát függetlenpártállásúnak vallott — ma már 13 próbás Szapary szabadlevél igazhitt mamelukká minősült — postamester elnöksége alatt elrendeltetett.

Ily fontos álláshoz jutni ám nem kisnyszerű dolog! és azt is tudja mindenki, hogy arra csak — bene merita — bizalmas személyek nyerhetnek megbízatást.

A falubirói állásra t. postamester választási elnök, egy valahonnan ide származott ingatlan vagyonnelküli jövevényt és bizonytalan existenciájú, adósságokkal terhelt izraelita polgártársat jelölt ki, a ki — subrósa előlegesen elintézték előzmények után — elég bátorsággal birt pályázni, felajánlva egyúttal pályázati kérésében biztosítékul minden lehető felkelhetőségeit.

Az izraelita polgártárs 7 — mond hét — száz választó által amugy hamarosan közfelkiáltással megis lón választva falubirónak. Ambár nem viseltetem ellenszenvvel a zsidó nemzetiség iránt, de hogy Vaja számos értelmesbíró községében — ahol több alkalommal fordultak elő sikkasztások a községi pénzkészletől által — egy ingatlan vagyonnelküli jövevény jelöltségek ki és választásuk községi előjáróvá nemcsak szégyenletes, sőt a megszorított választási törvénynek saját érdekében gyökerező bűnös felhasználása. Am piruljon azért elsősorban a választási elnök, a 7 számból állott választók pedig vegyék magukra a felelősséget az eshetőségért.

A választás elleni felebbezhetésnek törvényes alaponi beadása lehetséges nem lévén, nem volt mi egyebet tenni, mint a már megválasztott Mózesi falubiró polgártárs által önként felajánlott községi képviselőtestület részéről őrizet alá is vett írásbeli nyilatkozatának kötelezettsége alapján felkérni főszolgabírói hivatalát a biztosítást képező felkelhetőségnek biztosítási lefoglalás alá vételére.

Midőn e tárgybani íkérést főszolgabírónak személyesen átadtam, ő így nyilatkozott: szerencsétlensége annak a zsidónak, hogy önként ajánlott biztosítást, mert a törvény értelmében azzal nem köteles!

Valóban meg voltam lepetve, mert főszolgabíró szintén vajai illetőségű lévén teljes tudatával bir az itteni viszonyoknak, ismerte az egyes községi lakosoknak szellemi és anyagi képességét; azonban nyilatkozatából könnyű feladat volt nekem levonni azon consequentiát, mely igazolva is lón későbbi intézkedéseiben.

Ugyanis: főszolgabíró 4734 — 890 sz. a. rendeletében felhívta ugyan körjegyzőt — de csak 15 nap elteltével — a falushíró által megválasztása előtt önként felajánlott felkelhetőségeknek biztosítási lefoglalás alá vételére, igende oly meghagyással, hogy ha 200 — 300 forint erejéig magáért elfogadható kezest állít, a végrehajtási lefoglalás mellőzhető. Ezen intézkedés körjegyző által csak a falubiróval közöltetett, de annak tartalma értelmében semmi sem eszközölhetett, sőt a falubirónak felkelhetőségi eladogatására idő és alkalom nyitván, azt bizonyítva kénytelenek voltunk a biztosítási lefoglalás elrendeltetése tárgyában az alispánnal is kérélnem.

Rendelkezett-e alispán? és miként? arról értesített nem kaptunk, ugyde a falubirónak — főszolgabírói intézkedés ellen is — felebbezéssel élhetni alkalom adatott.

Ezen fellebbezésre 17469 — 890 sz. a. október 21-én kelt — alispán helyett — főjegyző által hozott határozatból aztán megtudtuk, hogy a korábban önként felajánlott felkelhetőségek helyett, község, képviselőtestület és választó közönség megkérdése és beleegyezése nélkül — falushíró részéről, haszonbérbe adó tulajdonosának földjébe vetett, s ugyancsak ennek is már korábban biztosítékul lekötött ősi vetésnek függő — tehát még nem is sajátját képező, de egyébiránt is még gyümölcsében sem létező — semmijét ajálván fel; a t. főjegyző ur jogosultnak érezte magát a kicserélést engedélyezni. És így ez a nagy semmi körjegyző ur kegyességének is hozzájárulással, 890-én október 30-án lefoglaltatott s izraelita polgártársunknak lehetségessé vált, még pedig sajnos a közigazgatási hatósági közegek által, Vajda községét kiájtshatni.

Kell-e ennél ecetázásabb bizonyíték a marostordamegyei közigazgatási igazság szolgáltatásának felderítésére?

Azon reményben, hogy a legfelsőbb közigazgatási hatóság talán orvosolni fogja sérelmünket, fellebbeztünk adtuk be a belügyminiszterhez, s kértük annak az ügy fontoságánál fogva gyors elintézését. Hogy és mit intézkedett ő nagy méltósága? arról tudomással nem bírnok; hanem 1891 január 14-én kézbesített maros-tordamegyei közigazgatási bizottsága bölcse tanácsának 1890 decz. 15-én tartott ülésében 920 sz. a. határozata, mely minden hivatkozás nélkül valamely miniszteri végzésre, az alispáni hivatal megfellebbezett határozatát indokainál fogva (sic?) telytartalmilag helyben hagyni kegyeskedett.

Közigazgatási bizottság beavatkozását illetéktelennek találván, végső kísérlet képpen kényszerítve voltunk a miniszterhez fellüvisszálati kérréssel járulni. Ha a miniszter a szokott tévutra vezetett információval szemben behatolag megvizsgálja ügyünk állását, jó reménnyel vagyunk annak igazságos elintézése iránt: ugye de érdemileg már ez esetben sem lesz segítő, mert az idő lejárt a zsidó polgártárs eladogatván felkelhetőségeit, célját a községi kijátszásában elérte, tölle függ, hogy zsebre rakott pénzével Pálinstában, Egyiptomban, vagy Amerikába vándoroljon.

II.

Gyó Ditró, 1891. febr. 12

Engedje meg mélyen tisztelt tek. Szerk. ur, hogy mi gyergyó-ditróiak is adhasunk élet-jelt magunkról b. lapjainak „levelék” című rovatában, mert tessék meghinni, hogy mi is megérdemeljük a figyelembe-vételt, mivelhogy mi sem maradtunk hátra, ahol legény kell a gátra!

Balún ugyan nem volt egy sem 2 esélyt — tánczezel elegy — leszámítva, amely mindakettő szépen sikerült, hanem annál szebben áldoztunk Thália oltárán. Igen, mert nekünk most 21 napig színeszetünk volt még pedig mondhatjuk, hogy derék társulatunk, a Zoltán Gyula társulata, nem nagy számu de jeles erőkkkel, kiknek egynemüké az elsőbbs rangu színpadokon is megállni helyét. Az udvariasság elvének hódolva, mely azt vallja, hogy: „dama praecedit!” hadd beszéljünk előjáróban a hölgyekről. Tóvölgyi Margit — Dobay Erzsi a társulat herónája, annak egyúttal oszlopa. A társulat naivája, a mi K. Gerő Linának a kis Tóvölgyi Margit. Csodás tehetség; alig 15 — 16 éves leányka, s már is oly előrehaladottságot tanusít e szép, de nehéz pályán, hogy az szinte bámulatos! Fel is hívjuk ez igazán „szép” tehetségre a kolozsvári nemzeti színház igazgatóságának figyelmét, mert a Tóvölgyi Margit tehetsége teljes mértékben megérdemli a szakszerű rendszeres fejlesztést. Molnár Gizella igen jó a komoly anyagban is, de igazi eleme a vígjátéki finom komikai szerepkör. Zoltánné — Koronai Róza pedig ellenben a drasztikusabb komikai szerepekben exellál.

Szathmáry Zsuzsánna az énekesnő: szép hangú és jó előadásu képviselője a falusi Juliának. Csomafáy Mari, Mezei Kálmánné, Zoltán Ilon jó segédszínésznők. A férfiak közt is sok tehetség színesz van.

Mindent összevéve kellemes 3 hetünk volt. Az ég, mely Csik-Szeredába vezérli őket, hordozza jó szerencsével, s hozzá mielőbb vissza körünkbe. A mielőbbi viszontlátásra!

r. 1

A női ipar-egylet.*)

Kolozsvár, febr. 16.

A női ipar-egylet, melynek kezdetben „Az erdélyi háziipar és iparfejlesztő egylet” volt a neve — vasárnap tartotta közgyűlését, mely alkalommal 12 évi odaadó buzgalommal folytatott munkássággal számolt be az egylet fáradsáttal és tevékeny titkárra: dr. Hegedűs István egyet. tanár.

A lendület és az egyleti munkásság minden ágazatára részletesen kitérő és minden mozzanatot fellelő titkári jelentésből mindenki meggyőződhetett, hogy ez egyletre mekkora szükség van kulturális erkölcsi és gazdasági tekintetben egyaránt; mindenki igaz elismeréssel lehet azon derék és áldozatkés honleányok iránt, a kik sok áldozattal és a női szív meleg részvétével karoltak fel a szerény körülmények közt megindult és életbe lépő egyletet; igaz elismeréssel lehet azon férfiak buzgalma iránt, kik kitartó munkásságukkal segítettek mindig az egyletet nemess törekvéseiben.

A vasárnapi közgyűlés a női ipariskola helyiségében folyt le br. Wesselényi Istvánné elnöklété alatt.

A gyűlésen a női tagok között jelen voltak: Br. Wesselényi Istvánné, Sigmund Dezsóné, dr. Lengyel Dánielné, László Józsefné, gróf Esterházy Jánosné, gr. Béli Ákosné, Inczédy Sámuelné, Mihály Lászlóné, De Gerando Antonina, Lázárné-Kaszner Janka, dr. Kánitz Ágostonné, Szacsvainé, Sirk Elvira.

Ae elnök egy szép beszéddel megnyitván az ülést, ki után dr. Hegedűs István, az egylet titkára olvasta fel beszámolóját, a mely minden tekintetben hű tükre volt az egylet örvendős haladásának, tevékenységének és áldásos működésének.

A titkári jelentésből az egylet anyagi illetőleg pénzügyi helyzetét fellelő részt közöljük, mint legbiztosabb jelét annak, hogy az egylet életképes és nagy feladatát híven fogja teljesíteni. A jelentés erre vonatkozó része így hangzik:

Es miután egyletünk életének fontosabb mozzanatait a fentebbiekben jellemeztük, ráterheltünk pénzügyeire. Míg a múlt évi közgyűlésen nem volt szerencsénk a pénzügyi állást kedvezőnek nyilvánítani, hiszen az 1890-ik évi költségvetés 498 ft. 10 kr. fedezetlen hiánnyal volt csak megállapítható, a t. közgyűlés a tárgysorozat rendén betervezték és a számadás vizsgálati bizottság tagjai által felülvizsgált és jóváhagyott számadás adataiból meggyőződhetik, hogy nem csak az aggasztó földözetlen hiány enyészett, de sőt 280 ft. 12 kr. fölösleg van. Ugyan is előirányozva volt:

beyétel . . .	4655 ft. 40 kr.
kiadás . . .	5152 „ 50 „

mutakozott: 498 „ 10 „ hiány.

Tényleg beyetett . . .	5749 ft. 71 kr.
kiadatott . . .	5469 „ 59 „

Fölösleg: 280 „ 12 „

E ritka szép eredmény köszönhető első sorban amaz áldozatkés buzgalomnak, melyet választmányunk lelkes nőtájai, élükön báró Wesselényi Istvánnával, Sigmund Dezsónéval és László Józsefnével kifejtettek. Hiszen a tényleg kiadott 5469 ft. 59 krból 1600 forintot kívül a társadalom közreműködésével fedezte egyletünk.

Br. Vesselenyi Istvánné áldozott Pál Anna kiképeztetésére a múlt év decz. 1-én tartott felolvasások kiadási költségeire, az egylet céljaira és jutalmakra 225 ft., Sigmund Dezsóné 55 ftot — Pál Anna kiképeztetésére 270 ft. A Kolozsvári Kisebítő pénztár 50 ft. Takarékpénztár 25 ft., Kolossmege alapítványából 4 hóra 60 ftot, dr. Gergely Sámuel 5 ft. A sorsolás eredménye: 416 ft. 83 kr.

A sorsolás sikere érdekében nagy érdemet szerzett ennek rendező bizottsága, melynek élén állt Sigmund Dezsó alelnök, tagjai voltak: dr. Lengyel Dánielné, Vinkler Teréz, Turcsányi Gyula pénztárnok. A múlt év decz. 7-én tartott sorsolás kapcsán felolvasó- és zeneestélyt is rendezett a bizottság, melyben közreműködtek: dr. Concha Győző alelnök, egy felolvasással a női keresetről cz. alatt, mely egyletünk jövőnd feladatait körvonalozta programmszerű alakban Hancke Vilmosné, Rigó Anna, Boér Gergely tanár és Pákei Lajos főmérnök művészi előadásai, dr. Ferenczi Zoltánné Hegedűs István egy költeményének hatásos szavallatával. A fentebbi összeg 1106 ft. 83 krt tesznek ki. Szép alapítvánnyal örökölt megnevét évkönyveinkben br. Bánffy Katalin, a jótékonyaságáról örök emlékeztető urhölgy; 200 ftot hagyományozott egyletünknek. Az Emke fejedelmi alapítója gr. Kuun Kocsárd alapítványát 50 ftot befizette. Br. Bánffy Györgyné, dr. Kánitz Ágostonné, 50 — 50 ft alapítványait szintén befizették. Az alapítvány összeg 1836 ft. 57 kr., befizetett összeg 600 ft, biztosítva összesen: 2437 ft. 50 kr. A társadalom hozzájárulásához számíthatni azt, mit egyletünk az eladott cikkekkel kapott. E czimen 228 ft. 72 kr. folyt be.

A megjelénzett titkári jelentés után Polcz Rezső terjesztette elő pénztári jelentését. Ezután a módosított alapszabályokat mutatták be.

Majd következett volna a titkári választás dr. Hegedűs István helyére, a ki a budapesti egyetem tanszékére történt kinevezetése miatt szeptemberbe eltávozik körünkől.

Dr. Concha Győző, ki az egyletnek egyik élető lelke és tevékeny karja, kérte Hegedűs a gyűlés nevében, hogy eltávozásáig tartsa meg titkári tisztét. Hegedűs a gyűlés kívánságának engedett. Távozása után a választmány fog gondoskodni a titkári tiszt betöltéséről.

Hegedűs indítványára a közgyűlés elfogadta azt, hogy a közgyűlés köriratban forduljon az iparkamarához, rokonegyletekhez és törvényhatóságokhoz, melyben jelenti az egylet átalakulását.

Ugyancsak az ő indítványára arra fog-nak törekedni, hogy a megrendelő osztály bazárrá alakítsák át.

Dr. Békési Károly indítványára elfogadtatott, hogy a nőiipar fejlesztésére kiterjedő gondosan kidolgozott programot dolgozzanak ki s erre hívják fel a kormány figyelmét is, kifejtve, hogy melyek azok a teendők, a mik a kormány támogatását igénylik.

Deák Albert indítványára az egylet a várostól anyai segélyt kér, hogy a helyiség bérét fedezhessék. Végül gróf Béli Ákosné és Wesselényi Istvánné arra kérték, hogy az egylet e kérésének támogatására hivatkozasszenek.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 17.

— **Választó polgárok figyelme!** Ezennel komolyan ajánljuk, miszerint az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvények értelmében adótartozásukat 1891-ik évi április 15-ig egykezzenek oly bizonyosan lefizetni, mert ellen esetben az 1892-ik évben megtartandó általános képviselő-választásra jogosultságukat elvesztik.

— **A magyar ciklus befejező előadása** esttörtökön lesz. Az előadás gazdag programja a következő: A zenekar előadja Serly Lajosnak ez alkalomra készült ünnepi nyitányát, mely magyar motívumokból van szövve és mintegy visszaemlékeztet képez a ciklusra. Ezután színe kerül a „Szigetvári vértanúk” első felvonása, a hatalmas esküjelenet. Ezt követi a Járó Kelőnek „A fogadás” című érdekes alkalmi tréfája, melynek színlhely Kolozsvár s a magyar ciklusra is vonatkozik. Az ünnepi előadást befejezi Hegedűs István költeménye, mely lelkes epilogát fogja képezni a magyar előadások sorozatának.

— **A színház köréből.** Toldy István a legfigyelemreméltóbb magyar tehetségek eddigé a társadalmi vígjáték-írás terén feltűntek. Előtebbitől elvensége, szellemes dialogja és jeles szerkesztő képessége Toldyt a legjobb közé emelik, a kikkel a magyar irodalom mostanig dicsekedhetik. Egészen méltatlan az a mellőzés, melyben a kitűnő színműrőnk az utóbbi időkben részestül; mert társadalmi színírodalmunknak még nagy utat kell tennie a fejlődéshez azon fókáig, hol színpadjaunk mellőzhetségek gazdag tehetségű Toldy Istvánt. Holnap a kolozsvári közönség „A jó hazafiak” előadásából fog meggyőződni a mellőzés helytelenségéről. E vígjáték alapította meg annak idején Toldy színműirő nevét, s „A jó hazafiak” pompás humor, mesteri kézzel festett alakjai, jeles mese-szövege, ma is ép oly eleven hatásuak, minők két évtized előtt voltak, a mikor e vígjáték fényes sikerekkel járta be a magyar színpadokat. Toldy István ma is „új” s még sokáig fog újnak maradni. A holnap előadást a közönség meleg érdeklődésébe ajánljuk.

— **A kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet”** által az erdélyi Korcsolyázó-

nok javára a városi Redoute termeiben 1891-ik évi február hó 28-án, szombaton, házi tánc-estélyt rendez.

— **Gázostétülés** volt tegnap a színházban és egybűtött is a városban. A színi előadást kissé megzavarta a lámpák elhomályosulása, szerencsére azonban ez nem sokáig tartott s Megyeri egy rögtönzött kuplában a közönség derűltége között meg is énekelte ezt az eseményt. A kávéházakban játszósk, gibicelők egyaránt megijedtek az elsőtetüléstől és tolongtak a kijáró felé. Jó volna ha a gázgyár módját ejtené az efféle rendtelenségeknek. A télen sok panasz merült fel a gázvezetékek rosszassága miatt.

— **Rendőri hírek.** A rendőrségnél jelentést tettek, hogy egy asszony fekszik öntudatlanul a fellegráz mögött a mezőn. A kikutlítotték félíg megfaggyva találták az asszonyt a ki ittason fektűt le a hóba. — Küvény libát árult tegnap egy czelengő. A dolog gyanusnak tűnt fel, vallatóra fogták s kistűt, hogy lopta a libát. A liba is, a szellengő is örménybe került.

— **Értesítés.** A kolozsvári iparos ifjak önképző és betegsegélyező ez évi rendes közgyűlését f. h. 22-én. Vasárnap délután 3 órakor tartja meg a városház nagyertermében, miről az egylet t. tagjait van szerencsém e helyen is értesíteni. A kötelezettségeiknek eleget tett tagok igazoló jegyeiket az egylet helyiségében átvethetik. Kolozsvárt 1891 febr. 17-én. V á r á d Antal egyleti titkár.

— **Értesítés.** Van szerencsém az Egyetemi kör tisztelt tagjait értesíteni, hogy folyó hó 14-én tartott közgyűlés határozatából a megváltoztatott alapszabályok megtekintése és esetleg megjegyzések megtételére Sándor József köri felügyelőnk ki vannak téve nyolc napra Kolozsvárt 1891 február 16-án Gáspár István e. i. elnök Román János e. i. főtáitkár.

— **Gr. Széchenyi ünnepély.** A magyar tudományos akadémia nagynevtű megápitója, gr. Széchenyi István születésének százados évfordulóját kegyelettel fogja megünnepelni. Az akadémia igazgatótanácsának vasárnap délelőtti tartott ülésében határozta azt el. Az ünnepségek előkészítésére az igazgatótanács egy bizottságot küldött ki, melynek tagjai br. Eötvös Loránt elnök, Fraknói Vilmos másodelnök, Szily Kálmán, főtáitkár, Tisza Kálmán, gr. Széchenyi Béla, Pulszky Ferenc és Zichy Antal. E bizottságban az akadémia legközelebbi összes ülése is küld ki tagokat. Széchenyi születésének százados évfordulója tündevölég ez évben lesz, s a kegyeletes ünnepély az évfordulón, szeptember 21-én fog lefolyni. Az igazgatótanács mai ülésében bemutatták Holló Barnabás szobrásznak az akadémia zárokővéről készített projektumát. A zárokő az akadémia palotájának jobb sarkán, az akadémia-utca felőli részén levő üres terméskölápra jönné. Az elkészült minta domborműben a pozsonyi 1825. november 3-iki emlékeztetés országgyűlés ama jelentő örökíti meg, melyben gr. Széchenyi István fellál, s az akadémia alapítására felajánlja egy évi jövedelmét. Az akadémia igazgatótanácsa elhatározta, hogy az emléktáblát Széchenyi születésének százados évfordulóján fogja ünnepélyesen leleplezni.

— **Farkasok a városban.** Nagyszébenből írják, hogy ott a városban éjente a farkasok kóborolnak. Minap éjjel egy kőműves a város egyik utcáján három farkast látott, a megijedt ember lármát csapott s az éjjeli őr is sipolni kezdett, mire a farkasok tovább állottak. A reggel megvizsgált nyomok bizonyították, hogy az állatok csakugyan farkasok voltak s nem valami falusi kutyak. Pár nappal előbb a városban löttek egy farkast.

— **A rák gyógyítása.** Nehány hét előtt jelentettük, hogy Mosetig bécsi tanár hosszas kísérletek után sikeres eredményt ért el a rákosbetegségek gyógykezelésénél a matylviolet nevű Anylin-festőanyaggal. Ugyan-e szorrel tett kísérletet dr. Fáy Márk debreczeni orvos, ki — mint levelezőnk stírgönyzi — az ottani orvos-egyetem orvos-egylet tegnap ülésén nagyérdéki előadása kapcsán az emelő-rák egy gyógyított esetét mutatta be, a melynél a gyónylejárást szinte anylinnal eszközölte.

— **A hasfelmetstört elfogták.** Ezt a szenzációs hírt közli egy londoni távirat. A hír hitelességéről természetesen alig lehetne szó állani, mert már legalább egy tutezat „hasfelmetstört” tartóztatott le a kétségbeesett londoni rendőrség, a kiktől nagyon hamar kiderült, hogy ártatlan emberek, vagy legalább, hogy a hasfelmetstörések bűnrönikájában ártatlanok. Gyanura lehet ugyan a rendőrségnek oka azt az embert illetőleg, a ki most kérezerült, de hogy ő lenne Jack, azt eddigé nem lehet határozottan állítani, annál inkább, mert ez a gyanus ember konokul tagad.

— **A bujdós.** A debreczeni város-háza egy 25 — 30 esztendő nő állított be a napokban. Ruhája urias volt, de csupa rongy. Ő maga feltűnő szép lehetett valaha, de vonásait szétülta a szenvedés s kétségbeesés tilt az arcán. Segítséget kért a városzházán — írja a Debreczen — s elmondta történetét. Petroszénbá való, a férje ott volt hivatalnok. Jó módban, boldogságban éltek évekig, volt egy csinos házuk is s a társadalomban tisztességes helyet foglaltak el. A múlt hónapban vége szakadt a boldogságnak. Ismeretlen okból egy éjjel tűz ütött ki a házukban s mire észrevették, már az egész ház lángban állott. Mindketten kiszaladtak az égő házból az utcára s fellármázták a szomszédokat, a kik azonnal segítségül jöttek. Mialatt az oltás folyt, a férj egyszerre kiszakította magát neje karjai közül és beszaladt az égő házba. A nő azt hitte, hogy talán a pénzt akarja kimenteni, de iszonyu volt megdöbbenése, midőn az ablakon keresztül meglátta, hogy férje leül egy székre s mozdulatlanul néz a feje fölött egy gerendára. Kétségbeesetten könyörgött

neki, hogy jöjjön ki aztán maga is be akart rohanni hozzá, hogy kimentse, de megragadták, nem engedték. Férjét pedig nem lehetett rábírní, hogy kijöjjön. Mereven, a tűzbe bámulva ült ott a széken: a szerencsétlen ember megőrült égő házának láttára. A szobába senki sem mert bemenni, mert már az égő gerendázat kezdett leszakadni. A nő a kétségbeeséstől ajkától rogyott össze, mire magához tért, a ház már hamuvá égett — a férje is beleveszett. Azóta nem volt maradása Petrozsényben; gyalog elindult éjszakának idején ki a világba, nem tudta hova, — csak menekülni akart minél messzebb arról a rettenetes emléktől helyről. Mikor úgy gyalogosan Debreczenbe ért, fölment a városához, itt kapott egy pár forint segélyt — ezzel ismét tovább indult a világba. Célátlanul bolyongva hordozza gyászát egyik helyről a másikra.

— **Sárgaláz Francziaországban.** Egy Párisból érkezett távirat szerint Lyonban négy ember rendkívüli módon halt meg. Egy marseillei fiatal házaspár meglátogatta ott lakó nejét, a kit azzal örvendeztetett meg, hogy egy Dél-Amerikából visszatért matrótól vett neki egy kalitkát ritka „déliví” madarakkal. Pár óra múlva megbetegedtek a fiatal házaspár kevéssel utánuk pedig a néni meg a szobaleány is. Két nap alatt mind a négyen szörnyű kínok közt haltak meg. Az orvosok azt állítják, hogy a négy embert sárgaláz vitte sírba. A szörnyű betegséget bizony a Dél-Amerikában járt matrót hozta magával.

— **Muszká állapotok.** Az orosz „Don” érdekes újságot beszél el az orosz hivatalnokok saját külön becsületességéről. A Kolzow-Woronesch-Rostow vasút igazgatósága nemrég nagybűnű összeget szavazott meg arra a célra, hogy új vasúti kocsikat szerezzenek be. A hivatalnokok a teljes összeget megkapták, azonban jobbnak látták zsebre venni. A megbízást oly formán végezték el, hogy más vonalról juttatottak visszatartottak az üres kocsikat és szépen befestették, azután elállták új számokkal. Így mint teljes új kocsik jöttek forgalomba. Így módon a kecske is jóllakott, a káposzta is megmaradt. A „Don” erősen állítja, hogy ez az eset megtörtént.

— **Új csillagok.** A kiel központi csillagászati állomás jelentése szerint újabban két tizenkettedrangú csillagot fedeztek föl. Az egyiket a hó 11-én Nizzában Charlois, a másikat pedig a hó 12-én Rómában Millosevics látta meg. Mindkét csillag az oroszán tájéka van. Millosevics már régi, szorgalmas csillagász, de mint fölfedező, csak most tűnt ki.

— **A milliommóné koronája.** A százszoros milliommóné Vanderbiltnek a neje olyan fényűzőt engedett meg magának a minap, a mi miatt ugyancsak bosszankodnak azon arisztokrata körök. Ez a feltűnő vágyó asszony ugyanis csináltatott egy koronát, mely szakasztott más az angol királyné koronájának s 300,000 font sterlingbe került. Vanderbilt ezzel a koronával jelent meg a newyorki opera egyik előadásán s teljesen elérte a célját, mert minden látszó az ő páholyát ostromolta egész este.

— **Örökbe fogadás.** Most, hogy a városi szabályrendelet számúzni készül a pinceszé kiasszonyokat, az őket tartó vendéglők komoly elhatározásra adták a fejüket. Elhatározták u. is, hogy örökbe fogadják a városi szabályrendelet mostohasága által árva maradt leányokat. Törvényesen, közjegyzői okmányokkal fogják örökbe fogadni. Így aztán remélik, hogy a szabályrendelet mostohaságát teljesíti a pinceszé leányok továbbra is kiszolgálhatják a vendégeket minden tekintetben mint mátkól holnapig örök időkre örökbe fogadott örökösök.

— **Hogy csinálnak a fekete vagy pejlőlől szürkét?** Ugy hogy letakarják az állatot egy gutta perba takaróval és kengőzsel megfűstölük, mi által olyan fehér lesz a ló, mint akár melyik „szürke”. Az arkanzasi lólovajok hamisítják ilyenképpen a lopott zsigátot.

— **Háromezer forint egy órai alvásért.** A mulattató farsangi történetek közt nem utolsó helyet érdemel a következő eset, melynek hőse egy Bécsben lakó fiatal dugdagd angol, a ki az által lett híres res emberre, hogy nemrég százezer forintot adott a szegény tanuló felnevelésére. A milliommóné Albiont az egyik álarcos bálon egészen megbűvölte egy kis domino, a ki minden jel szerint akkor volt először ilyen mulatságon. Eleinte rendkívül félénken viselte magát a hölgyecske, de megszokta az érdekes szituációt s ugyancsak ragyogtatni szellemét. Az angol magánkivált volt s nem győzte eleget könyörögni, hogy vegye le az álarcot, de hiába volt minden, a titokzatos angyal nem hajtott a szép szóra. Hosszu kétségbeesett udvarlás után mégis megígért annyit, hogy másnap elmegy az édes mamájával egy teaterembe, a hol bizonyos jellel megösmerteti magát. Az angol nem sokat hitt ugyan ennek az ígérletnek, de jobb híján ezzel az eredménytelenséggel is be kellett érnie. Mikor hazament, folyóást a bájos ismeretlen volt az eszében, s a kíváncsiság anyira igazgattotta tette, hogy nem volt képes elaludni. A szemét sem hunyta be egész éjjel és illetőleg egész délelőtt úgy, — hogy ebéd után már egész ki volt merülve. — Ekkor végre jelentkezett a jótékony álom, s légyott idejéig egy teljes óra volt hátra, az angol lefeküdt s oly ember elszántságával aludt el, a ki tudja, hogy idejében felkeltik s akkor a kocsi pár perc alatt a légyott színhelyére repíti. Csak hogy elfelejtette kiadni inasának a parancsot, s így — mikor fölébredt, — azt vette észre, hogy már egy órával túl van a meghatározott időn. Kétségbeesve sietett abba a bizonyos teaterembe, a

hova a hölgyek ígértek, ott megtudta, hogy igenis volt ott egy órával azelőtt egy szép fiatal hölgy egy öreges urnóval, ott időztek egy félórát, aztán leverten látszólag leverten távoztak. Az angolnak még egyetlen reménye maradt. Emlékezett rá, hogy a kis domino sokat beszélt a korcsolyasportról s azt is elárulta, hogy tagja a korcsolyagyuletnak. Most tehát a szerelmes angol rögtön elment az egyetbe s ott felfogadott egy ügyes szolgát, hogy járja végig a várost, keressen fel minden nótát, s tapintatosan tegyen kérdést az álarcos bálnak szerepelt dominóról. Három ezer forintot ígért a szolgának ha sikerül jó nyomra akadnia, ezer ötszáz forintot rögtön kifizetett, ezerötszáz forint pedig akkor lesz fizetendő, ha rátalálna a kis dominóra. A szolga már a tagok egyharmad részénél volt, de eddig nem találta meg, akit keres. Az álmós angolnak azonban még van kilitása, hogy kifizetheti a másik ezerötszáz forintot is. Akkor aztán éppen 3000 forintjában lesz az az egy órai alvás, a mely oka volt, hogy elkésett a légyotról.

— **Betörés villamossággal.** Han-noverában egy Grant nevű betörő egy különös szerkesztű légszerszámpa segítségével nyitotta fel az ottani bank kasszáját. Egy berlini elektrotechnikus szaklap, mely a hirt közli, ennek kapcsán „könnyen megérthető módját” írja le annak, hogyan lehet villamossági segítségével a legkönnyebben feltörni a kasszát. Harmincz perc alatt minden pénzért enged a készletnek. Minthogy számos bankban be van vezetve a villamos világítás, a betörők munkája jelentékenyen megkönnyebbül, és gyorsan előállíthatják a zár feloldozásához szükséges áramot. A tolvajoknak azonban előbb némi elektrotechnikus ismeretekre kell szert tenniük, csak akkor járhatnak el biztos sikerrel. Vajjon megszivek-e a betörő cég tagjai ezeket az utbaigazításokat?

— **Ujabb északsarki etpediczió.** Christianiából jelentik: A storthing tavaly 200,000 koronát szavazott meg a dr. Nansen vezetésére alatti északsarki expedicióra oly feltétel mellett, hogy a hiányzó 100,000 korona magánúton szereztesse be. Ez összeg egy pár nap előtt összegyűlt; maga Oskár király 20,000 koronát írt alá. Dr. Nansen most hajójának tervével van elfoglalva. A föld minden részéből érkeznek ajánlkozások az expedicióban való részvételre: az expedició tagjai azonban valószínűleg csak norvégok lesznek.

— **Új petroleumforrás.** Graczbán most alig beszélnek egyébről, mint arról a nagy szerencséről, mely Hadler Ferencz Szentgyörgy közszéki bognármestert érte. Hadler ugyanis e napokban, midőn a pinceszéjében levő kutból vizet akart meríteni, arra a fölfedezésre jutott, hogy a víz tükre egészen zöldde változott és petroleumszaggal tölti meg a levegőt. Kísérletet tett a folyadékkal s meggyőződött róla, hogy úgy ég, akár a legjobb finomított petroleum. Hadler abban a biztos tudatban, hogy kincset érő petroleumforrást fedezett fel, rögtön bejelentette a hatóságnál a szerencsés fölfedezést s egyszersmind engedelmet kért a forrás kiaknázására. Természetes dolog, hogy a pénzügyi hatóság volt az első, a mely megérte a fölfedezés nagy jelentőségét s azonnal megtette az intézkedéseket, hogy a bognármestert kellő megadótatásban részesítsék. Egy gráci professzor különben kijelentette, hogy a kutban levő folyadék a képzeltet legtisztább petroleum, mely a most használatban levőket minőség dolgában jóval felmulja.

— **Egy hallel egyetemi tanár Magyarországról.** Megszoktuk már a külföldi tudósokról a legvastagabb tájékoztatást is hazánkat illetőleg. De a mit dr. Kirchhoff hallel egyetemi tanár földrajzknívében Magyarországról ír, valóságosan tájékoztatást árul el, ha ugyan nem szándékosan ferdít. Azt írja a tudós professzor: „Magyarország lakosait a nomád életre való hajlam jellegzi; a lakosok harcziás kinézéstűek a mit a bajusz és nemzeti ruha még jobban feltüntet. A hegyes vidéket nem szeretik, többnyire síkságokon és elszórt tanyákon laknak, többnyire földmíveléssel és baromtyenyésztéssel foglalkoznak. Az emberek — die Magyarén — csak lóháton szeretnek menni; a katonaság nagyobb részt is csak lovas. Iparról, kereskedelemről, általános műveltségről szó sem lehet. Nevezetesebb városai Pozsony koronaváros után: Buda, osztrák város, hol az osztrák császár néha tartózkodik. — Itt van az ország főbb hivatala. P e s t, emelkedésben levő szép város, egyetemmel. — Lakosai mind németek, affektált francia műveltséggel, francia divattal. Az Alföld legnagyobb községe: Debreczen. Nagy paraszt község, alacsony, nádfedeles, szalmafedeles házzal, roppant széles utcákkal. Tipikus magyar nagyközség. Lakosai sertészizlással foglalkoznak. 56,000 paraszt lakosa van. A ki Magyarországot akarja ismerni, az nézze meg Debreczen nagy vásárait és Tokajban a szüretet. Erdély — Transilvania — különálló nagyharczesség”. Általában úgy tünteti fel szerző Magyarországot, mint osztrák tartományt. (?)

— **A ki emberekkel él.** Salamisban (Minos állam) borzalmas vád miatt állott egy ember a törvény előtt. Azzal vádolták ugyanis, hogy több czinkostársával öt embert meggyilkolt és azután megették a szerencsétleneket. Az embertelen gonosztevő czinikus nyugodalommal vallotta be a bűntettét és a következő részleteket beszélte el. „Nevem Clemente, 22 éves nőtelen földmives vagyok, Salamisban születtem. Hat embert öltem meg, hogy megegyem őket. Két hónap előtt öltem meg az első embert, Marianának hívták és az Inndiha partján aludt. Egy nagy kövel szétzúztam koponyáját, ott helyben tüzet raktam és megégettem és megettém a holttestet egy

Francziska nevű nőszemély társaságában. Tizennégy nap múlva megöltem ezt a Francziskát, bezúztam a fejét és szintén megettém. Elmentem Francziska anyjának házához és ott találtam a megölt nő fivérét. Megöltem és megettém. Egy ideig a szomszédságban tartózkodtam egy lakatlan házban. Itt látogattam meg egy napon Vicentes fivére. Leütöttem egy fűtykessel, megstűtöttem és megettém ezt is. Ezek után egy bizonyos Basilio csatlakozott hozzám és ezzel együtt elmentünk Simplicio házához, hogy ott töltsük az éjszakát. Simplicio már aludt. Felszóltítottam kíséremet, hogy üsse le. Basilio meg is ölte és azután megettük. November 28-án este, hogy Basilio Ananas gyökeret hámozott, én egy horksz kést döftem a hasába és elvágтам a torkát. Megstűtöttem először a derekát és elfogyasztottam. Később az alsó testét stűtöttem épen a lapockájáról rágtam a húst, mikor elfogtak.” Clemente akkor evett legelőször emberhúst, mikor egy bizonyos Leander család társaságában Corrego-Fundóban lakott. Itt egy ismeretlen fiatal találkozott, agyonütötték és közösen megették. Ettől a pillanattól fogva professzionátus emberevő lett Clemente.

IRODALOM

* Az „Erd. Irod. Társaság” február havi felolvasó ülését vasárnap délelőtt tartá meg a szokott időben és helyen. Ezúttal Felméri Lajos, a Társaság egyik alelnöke elnököl. Az első felolvasás egy érdekes összehasonlító irodalomtörténeti dolgozat volt Szabó Sámuel vendégtől, a melyet Ferenzi Zoltán adott elő. Arany János Jókai ördögének tárgyát kísérő végig a különböző népek irodalmán, jellemző példákban tüntetvén föl a felfogásbeli különbségeket a magyar-orosz és az arab változat között.

Azután Korbuly Józseftől Fekete Béla egy „Szomorú história” című humoros elbeszélést, a melynek tárgya röviden az, hogy egy anyósolt megkínzott férj mindegyre csak azon sopánkodik, hogy „bár csak ketteskén” maradhatnának — természetesen a feleségével. Az asszonyka megszánja férjét s módokon gondolkodik, hogy kivánságát teljesíthesse. — Egy szép napon tehát megszökik egy hűséges házi baráttal, — s egy érzékeny levelet hagyván hátra a férjnek, melyben fölfejt, hogy más módot nem találhatott mindennapi imádsága teljesítésére. Férj uram tehát elérte a célját, mert végre-valahára „csak ketteskén” maradtak — de az anyósával.

Végül Iván Jenő vendég „Kolostorba” című egy felvonásos drámai költeménye következett. Ez szerzetes küzdelmeit tárgyalja, a kinek lelkében fölébred a szerelem s harcra kél a szerzetesi lemondással s mindazon eszméik, a melyeket Romába gyerekkora óta beszívott. A küzdelem oly nagy, hogy végre is az életrel való lemondással végződik. A költemény szép nyelven és emelkedett hangulattal van írva. Az átmenetek finomak s a cselekmény gyorsan és természetesen fejlődik. Az ülés, a melyen ezúttal is szép számú közönség volt jelen, 12 óra után végződött.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, kedden, feb. 18-án.

A JÓ HAZAFIAK.

Vigjáték 4 felvonásban. Írta: Toldy István.

Kezdeté 7 órakor.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Széchenyi Gyula lemondása.

Budapest, február 17.

Széchenyi Gyula, főajtónállómester lemondását a király elfogadta. E lemondás — hír szerint — Hohenlohe-val történt bizonyos konfliktusra vezethető vissza, a melyről már lapunkban megemlékeztünk.

Baross diszpolgár.

Budapest, február 17.

172 fővárosi bizottsági tag indítványt nyújtott át a főpolgármesternek a holnap közgyűlés elé terjesztés végett, a melyben azt indítványozzák, hogy Baross Gábort a főváros diszpolgárává válasszák.

Felolvas szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.*

Van szerencsém t. vevőmet és a n. é. közönséget értesíteni, hogy Fröschlich Géza ur útletemből kilépett s így nincs többé

* E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállalunk.

jogosítva részemre pénzeket incassálni vagy bármily üzletet kötni.

Üzletemet változatlanul fenntartva, annak további vezetésével

Winter J. urat

biztam meg, s igyekezni fogok ezen túl is tisztán kezelni jó borok kiszolgáltatásával t. vevőim bizalmát kiemelni.

Kolozsvárt, 1-9-1 február 17.

Tisztelettel,

Burger Márton,

Erdély hegylajai bornagy kereskedő

A magam és gyermekeim Lajos és Corinna nevében, mindazoknak, kik néhai boldogult jó nőm váratlan halála alkalmával résztvételkel és vigaszkokkal nyújtottak enyhülést nagy bánatunkban és a végítéletlen résztvettek, halás köszönetet mondok.

Kolozsvár, 1891. febr. 16.

Tolcsvai-Pacséri Kászoni Géza.

A „Gyulafehérvár” című lapocska, a római kath. elemi iskola és ennek tanítói.

Ha van valami, mi az embert kellemetlenül érintheti és működésében elkedvetlenítheti, s ha van mi a közpálya emberének fájlhat, az bizonyára leginkább az, ha valaki által ok nélkül, hazug módon nyilvánosan rágalmaztatik. Ilyen ok nélküli hazug rágalmazást az utóbbi időben a „Gyulafehérvár” című lapocska bőven szór a kath. iskola és annak tanítói ellen. Ezen lap abban találja fő örömét, hogy egy néhány embert érdekből dicsőítsen, másokat személyes bosszúból rágalmazzon. A nélkül, hogy hazug rágalmainak alapját kikutatná, egyet gondol és hiba nélkül támadást intéz egy intézet ellen. Az, ki ezen dolgot teszi nem más, mint annak főszervezője Issekutz János gyulafehérvári ügyvéd. Ezen ur a tanítókat csak páriáknak tekinti, kik mintha nem is volnának emberek semmi joggal nem bírnak és egyebet nem tehetnek, — már t. i. szerinte, — mint az ő hazug támadásait zsebre rakni. Lapjában másokat támad meg, de ha támadásaira válaszolni akarnak, ezeket nem teszi közzé, ha a felelősséget az író elvállalja is, mert nem akarja, hogy az olvasó előtt hazug rágalma kiderüljön. Így tett 1890. év őszén is. Megtámadta intézetünket, de midőn főmédve-nyei feleletünket megtettük, azokat felelősségünk mellett sem tette közzé.

Tehát lapja nem áll a sajtószabadság alapján, hanem a régi cenzurán. Igazán kár volt az ilyen juristának, — ki ama híres cikket írta, — a corpus-jurist forgatni kezében. Kár volt e szabad hazában születnie, mert sokkal jobban talált volna Muszkaországba.

Mi, hazug rágalmaikat már többször türtük és nem akartuk más lapban is szellőztetni, de a türelemnek is megvan a határa. Most, midőn csordultig megtelt a rágalom pohara, kénytelenek vagyunk olyan tekintélyes laphoz fordulni, melylyel a „Gyulafehérvár” egy napon sem lehet említeni s kérni a Ttkts. Szerk. Urat, hogy kegyeskedjék közleményünknek becses lapjában helyet engedni, mert a „Gyulafehérvár”, saját támadásaira feleletet nem szokott elfogadni.

A nevezett lap folyó évi febr. 11-iki számában a kath. iskolában fegyelmetlenségéről beszél és azt állítja, hogy ott egyik fiú késsel megszúrta a másikat. Ezért a tanítókat állítja föl bűnbakkul. No t. czikkirő ur, hát vegye tudomásul, hogy ezen állítás, alávaló szemtelen hazugság. Szavából egy szó sem igaz. Megtörtént ugyan, hogy egy fiú megszúrta, jobban mondva hába döfte a másikat egy drót szeggel, de nem késsel mint ön állítja és nem is veszelősen, mert a nagy kabátját karczolta meg, de már a többin át sem hatolt s így a fiúnak semmi baja nem történt. — A fiú egészséges, vidám és nem is érez, sem nem érzett fájdalmat a szúrás miatt.

Hogy a megszurás szeggel és nem késsel történt, tanu rá a sértetten kívül 8 fiú, kikkel együtt játszottak az iskola udvarán. — Dehát kérem t. czikkirő ur, mondjon széles e világban iskolát, a hol ilyenek meg nem történnének? ... Hisz talán nem ördög az a tanító, hogy a legszigorubb felügyelet alatt is 141 gyerek mindenikének fogja a frakkját! Érdemes ilyen csekélységért a sajtót személyes bosszura használni? ... Tessék után nézni és ne induljon kis gyerekek beszédje után. Hát ilyen nagy jogtudós? Ön előtt egy kis fiú szava szent igazság? ... Ez aztán derék iskolászeki tag! Anyit ért a tanügyhöz, mint a ló az „abc”-hez. Derék képviselője a sajtónak! — mint magát egy alkalommal titulálta. A fenti és nem más a tényállás. Én magam személyesen utánajártam a dolognak, dacára, hogy nem is az én osztályomban történt, de én, ki szintén a nevezett intézetnél működöm, erkölcsi és kollegiális kötelességemnek ismerem az intézet reputációját ilyen alávaló és hazug rágalmak ellenében, a méltányos igazság szempontjából, valamint azon elvből, — hogy iskolánk ezen exponált helyen nemzeti missziót teljesít — bárki fiával szemben védelmezni. — Az igaz, hogy czikkirő ur engem, mint személyt fölmert rágalmai alól, kedveskedvén némi elismeréssel a mit köszönök, de nem ment fel az alól akkor, midőn az egész intézethez beszélt, mert én is azon intézet egyik tanítója vagyok. A tanítókat általában kötelesség mulasztással vádolja, kik sem jól nem tanítanak sem fegyelmet nem tartanak. Hogyan állíthatja azt t. czikkirő ur, hiszen soha iskolánk külsőbét nem lépte át egyébkor csak mikor a zárviszaga volt, de mióta én tudom akkor is csak azon osztályban, melyben két lányosztály

fia halgatott, nem tudván felelni. Akkor pedig, ha elfogulatlanul képes lett volna itélni, meggyőződhetett, hogy a törvényes követelményeknek mindenben elég volt tőve, sőt egyik másik osztályban még annál sokkal többet is tettünk.

Továbbá a t. czikkirő ur formaliter el is mozdít állásunkról, mert reményét fejezi ki, hogy rövid idő alatt a föltétes hatóságok másokkal töltik be állásukat. Hja! Bölcs ész! Az a tanítói oklevelet értelmesebb paedagogusok adták ki mint ön! Vagy azt hiszi talán, hogy béresek vagyunk?! ... Szép fogalmak lehetnek a tanítói hivatásról! ... Nem kérünk ideális eszméiből, dugja zsebre, hogy huzza az is a föld felé, hátha a földalatti menyországon ilyen jókora szűkség van. Továbbá azt mondja t. czikkirő ur, hogy iskolánkban a „mint látszik egyes tanítványok bosszuszomja, gyermeki heve, a tetlegességig fajul.”

Ugyan kérem „a gyulafehérvári sajtó képviselőjét”, hogyan képzeli egy 6—12 éves gyermeknél „bosszuszomjat”? ... Nem oly bosszuallok azok mint ön gondolja! Ha ön a gyermek-kedélyét értené talán nem beszélne „bosszuszomról”, hanem gyermeki gondatlanság és vigyázatlanság vagy hirtelenségről. — S ön ily csekély dolgokat nagy bölcsen a sajtó téreire visz át? ... meg azt, mikor egy felnőtt jurista egy intelligens művelt emberrel összeveszekszett és párbajra határozta merész fejét, ezt még lapja hírei között sem említette meg, pedig ez inkább nevezhető „bosszuszomnak”, — egy tudós felnőtt jurista részéről — mint egy 9 és 12 éves gyerek tette. — Hja! de ekkor éppen a szerk. volt érdekelve, az pedig végtelen nagy tekintély, ki merné azt bántani?! ...

Tudjuk mi jól t. „gyulafehérvári sajtó képviselő ur”, hogy mi bántja az ön lelkét?! ... Talán az, hogy két buta gyereke kitérő nem lehetett?! ... Azóta minden lépten-nyomon már bebizonnyította ellenszenvét. Ha egy gyereket a tanító megdorgál vagy büntet, azt mondja, hogy gorbomba a tanító; ha nem büntet, akkor laza a fegyelem, nincsen rend. — A t. czikkirő urnak kedvében járni nem lehet, de különösen azóta a mióta iskolászeki tag semmiképpen sem. Igazán boldog az az iskola, melynek ily jókaiók vannak. Sokkal jobban lehetne ők iskola-bacillus és nem iskolászeki tagnak nevezni. Midőn azonban a „Gyulafehérvár” című lapocskában tudós iskola-bacillus ur a magyar tanügyet ily szépen kívánja szolgálni, el nem mulaszthatom hazafiúi kötelességéből egy körülmenyt komolyan figyelmébe nem ajánlani. Kérem tehát, hogy mikor a kath. elemi iskolát hazug módon rágalmazza, vajjon más iskola nem jut eszébe? ... S ön magyar kath. iskolászeki tag? ... Mivel kíván nemzetének és vallásának szolgálatot tenni? ... Minő kutya az, mely fekhelyét megugatja? ... Az ilyen kutya valóban pusztulásra érdemes. — Ki egy ilyen exponált helyen mint Gyulafehérvár, hol mindenféle nemzetiségek vannak, s hol a magyar állam eszméjét csak a kath. iskola szolgálja legnagyobb mértékben, s azután az izr. és református és ön mégis e magyarizmus terjesztője ellen hazug rágalmat zudít, kérem: vajjon milyen hazafi az ilyen? ... Nem olyan-e mint ama fekhelyét megugató állat? ... Mire is érdemes azon állat? ... Egy olyan hazafiatlan ember, ki a helyett, hogy a magyar dicsőség és a magyar eszme érdekében szavát emelné ok nélkül saját nemzetét rágalmazza, csakugyan nem érdemes arra, hogy az Isten drága levegőjét fogassza.

Iskolánk minden évben 70—80 idegen ajku, de különösen román fiut tanít édes hazánk szeretetére és nyelvére s ön mégis, — kit szintén magyarnak hittem — hazug módon akar minket gyalázni? ... Erre vagyunk érdemesek? ... Ez az elismerés ... S ön nagy, tett áldozatokról beszél az iskola érdekében? ... Talán fizetéstünk soknak tartja? Hiszen az 180 és 422 frt. közt váltakozik, a miből az iteniviszonyok között, — ha más intézetnél is nem tanítanak, — nem lehetne megélni. Vagy talán ön áldozott az iskolakért? ... Igen, még tandíjilletékét sem fizette le az 1888—89-ik tanévre. Ha erdélyi Püspök Ur Ó Excellenciájá meg a kath. status nem volna, — az ilyen mecenásoktól mint ön, — tanítás után koldulni mehetnének. Vagy talán a város áldoz? ... Hiszen az nem ad felekezeti iskolának egy krajczárt sem, ő maga pedig külön elemi iskolát nem tart fenn. Bizonyosan a t. czikkirő ur „mint Gyulafehérvári sajtó képviselő” a sajtót hazug rágalmaival a közlemény nevében föltolva, ezeket képzeli erkölcsi áldozatoknak. Nincs néktünk az ilyen áldozatra szükségünk! Nem szűkség, hogy a mi iskolánk előtt ilyen iskola-bacillus seperjen, mert megméltelyezi a levegőt. Sokkal több seperi valójá volna talán más intézetek előtt, — ha már olyan jókaió paedagognak képzelet magát! Vannak itt olyan iskolák, hol a gyermekek egy-két év alatt még irni és olvasni sem tanulnak meg, sem a népoktatási törvényt a magyar nyelv kötelező tanítására nem érvényesítik. Lám azokra nem terjeszti ki bölcs figyelmét, csak minket rágalmaz, pedig látja nálunk egy fél tanév alatt olvasnak és írnak a fiuk. Hazafiatlansággal sem valóhat bennünket, mert a székegy emberek nem szoktak árulók lenni, sem olyan hazug rágalmazók mint ön.

Ez az igazság és nem a mint ön állította! Ezt pedig Petőfiként kimondom, ha vérel kellene érte fizetni is. Kimondom nem névtelenül mint ön irni szokott, mert ez egy férfiút! — olyan támadó cikkekben mint az öné volt a „Gyulafehérvár”-ban — gyávasság!

Gyulafehérvárt, 1891 febr. 12.

Pongrácz János.

kath. elemi tanító.

H i r d e t é s e k.

HIRDETÉNY.

A

Mócs vidéki takarékpénztár részvénytársulat II-ik ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1891. évi Március hó 8. napján délelőtt 9 órakor
fogja megtartani
saját helyiségében,

melyre a részvényesek tisztelettel meghívattak, azon megjegyzéssel, miszerint az alapszabályok 20. §-a értelmében: „a közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőző év utolsó napjáig nevére átiratott s a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig a társulat pénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letételtetett.”

174. (1—3)

TÁRGYSOROZAT:

- 1.) Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1890. üzletéről
- 2.) A zárszámadások felülvizsgálása és a vagyonmérleg megállapítása.
- 3.) A nyereség felosztása és az osztalék meghatározása.
- 4.) Az alapszabályok 19. §-a értelmében beadott indítványok tárgyalása.

Mócs, 1891. február 15.

Az igazgatóság.

Tüzifa eladás.

KOLOZSVÁR mellett,

a Sztolnai telken fekvő erdőből,
annak kiürítése végett

1150 köbmtr. fa és 650 rakás ág
olesó árban eladó.

Értekezhetni az eladás iránt: LINGNER P. GYÖRGY
urnál Segesváron.

175.

(1—2)

Legfelsőbb helyen engedélyezett

„DUNA”

BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Összes kezességi tőkék körülbelül kilencz millió forint. Évi díjbevételek közel 3 1/2 millió forint.

Van szerencsém ezennel becses tudomására hozni, miszerint a

„DUNA” biztosító társaság

biztosítási ajánlatok elfogadására nézve, képviseltetését Kolozs-, Szolnok-Doboka-, Naszód-Beszterce- és Torda-Aranyos megyéket reám ruházta át.

A „DUNA” biztosító-társaság kezességi tőkéi részvénytőke és díjtartalékokban részletezés szerint 5 794.987 frtot tesznek, az évi díjbevételek pedig közel 3 és fél millió frtot, tehát az összes kezességi tőke körülbelül 9 millió forint.

A „DUNA” elfogad biztosításokat meghatározott díjak mellett:
a) Tűzkárok ellen lakházak, gazdasági épületek és mezei terményekre, gyárakra, butorok- és házi eszközökre, valamint áruraktárakra stb.

b) Jégkár ellen mindennemű mezei terményekre.

c) Szállítási károk ellen tengeren és vasutakon.

d) Az ember életére tőkéket és évi járadékokat különféle módokat szerint.
Említendőnek vélem még, miszerint az előforduló károk pontosan vétetnek fel és gyorsan fizettetnek ki. — Becses megbízásait kérve, maradok

teljes tisztelettel: REICH MÓR,
kolozsvári főügynök (belföldi utca 10. sz.)

141. (2—3)

CSER ELADÁS.

KOLOZSVÁR mellett,

SZUCSÁK község határán

mintegy

1300 darab fiatal tölgy magfának

cserje eladó;

ellenben a fáját a tulajdonos megtartja magának.

Értekezhetni iránta Kolozsvártt, kül-monostor-
utca 24. sz. alatt.

154.

(2—3)

„LÖVYTUS” FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csakis ezt használják gyümölcsfák, rózsatörvek nemesítésére, beteg fák gyógyítására. — Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellent áll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő rajta át nem hatol.

Kapható az „első erdélyi szab. vegyészeti gyárban” LÖVY LIPÓTNÁL Kolozsvártt és TAUFFER FERENCZ utódánál.

600 grammos pléhdoboz ára 1 frt 30 kr.

300 „ „ „ — „ 85 „

150 „ „ „ — „ 45 „

Elismerő levelek küldettek több hazai és austriai gad. akademiák és szőlészeti iskolák által.

Kitüntetve lett a bécsi, gráci, lüttichi és kolozsvári kiállításokon. — Legújabbán az aradi kiállításon lett kitüntetve kiállítási éremmel.

6. (17—x)

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRTT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvártt, belközép-
utca 10. sz. alatt (Minorita-épületben)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékieleg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet

nyitottam, a következő üzletkörrel:

Értékpapírok, arany- és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszélvények beváltása.

22. (19—60)

Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

Utaltványok kiállítása a külföldre bármely értékben.

Igérvények elárusítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorkodom, egyszerűsmind kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá úgy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorajegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgálok minden a banküzlet keretébe vágó felvilágosítással.

Kiváló tisztelettel FOLLY VICTOR.

ERDÉLYI GYÓGYKINCSE!!!

K-IMPÉR-REPÁTI

rendkívül szénsavdús és legtisztább
égyénes gyógy-savanyuvíz

AZ ÉGVÉNYES SAVANYUVIZEK GYÖNGYE!

natrium)	bicarbonát	4.3241 gr.
litiám)		0.0261 „
borsavas natrium		0.1124 „
összes szénsav 2007 ke		3.9449 „
nem illó alkatrészek		4.2825 „

Megbecsülhetetlen gyógyhatása
a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomor-
bajokban, a húgyszervek összes bántal-
mainál stb.

Páratlan oldószert!
Legkitünőbb diuretica!

Savainak szelíd hatásánál fogva, az étrend szabályozása nélkül is, bárki által folyton élvezhető.

Rendkívül dús szénsavtartalmánál fogva — igen kellemes és tartós íze, valamint a nyelvre ható éles csipőssége folytán — a legkedvesebb üdítő ital.

Legegészségesebb és legkellemesebb borvíz a savanyuvizek pezsgője!
A „repáti” savanyuvíz, ezen termék szerves és tisztá — a maga nemében bizonyára ritka — ásványvíz-kincs, minden észszerű lóvónak úgy is mint élvezeti, úgy is mint gyógyítási, a belserveszet összes bántalmait ellen lelkiismerettel a legmelegebben ajánlható.

Csupán egyszeri kísérlet elegendő a fenti ismertetés becsületeszerű beigazolására!
A „repáti” savanyuvíz mindig friss és teljesen mintaszűrő töltésben kapható KOLOZSVÁRTT: id. J. B. MISSELBACHER ur kereskedésében és minden nevezetesebb vendéglőben; továbbá megrendelhető saját szétküldési raktárában BRASSÓBAN.

Tisztelettel

a „repáti” gyógyforrás kezelője: György József

68. (8—50)

ÚJ ÜZLET!!

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek tudomására hozni, hogy a **Belhid-utczában dr. WEISZ MIKSA** ügyvéd ur háza alatt egy dúsan mai kor-nak megfelelő nagyban és kicsinybeni árulási

rőfös- és rövidáru-üzletet

nyitottam.

Raktáromban dús választékban található **ruha szór-
kelmék**, egymint:

Vatmollok, francia voálok, Cretonok, színes és fehér barchettek, Oxfordok, segesvári szőttesek, Sifon- és lenvásznak, posztó és hárászkendők, Calmukok

és e szakmához tartozó minden kigondolható árucikk.

Mély tisztelettel ajánlom: KOHN JAKAB, hid-utca.
14. (6—6)

Eladó széna.

BÁGYONBAN

a Kovács-féle alapítványi birtokon

50 szekér

kitünő minőségű széna
együtt vagy szekerenként eladó.

Értekezhetni a helyszínen Fodor András tanító-
val, vagy alóírt jószágigazgatóval Kolozsvártt, Páris-utca
20. szám alatt.

140. (3—3)

Benkő Mihály.

Szász-Csanád község határán,

Balázsfalva mellett, vasuti állomástól fél órányira,

örökáron eladó

140 hold külső birtok

és

5 belső telek épületekkel.

Egy holdnak ára 35 (harminczöt) osztr.
ért. forint.

Értekezhetni Gyárfás Lajossal CSAPÓN,

u p. RADNÓTH.

147 (2—2)